

KRALJEVINA JUGOSLAVIJA

UPRAVA ZA ZAŠTITU

INDUSTRIJSKE SVOJINE

KLASA 72 (2)

IZDAN 1 DECEMBRA 1938.

PATENTNI SPIS BR. 14435

Akciová společnost dříve Škodovy závody v Plzni, Praha, Č. S. R.

Uredjaj za paljenje za vatreno oružje.

Prijava od 19 novembra 1936.

Važi od 1 juna 1938.

Naznačeno pravo prvenstva od 23 novembra 1935 (Č. S. R.).

Kod vatrenog oružja sa autoperkusivnim paljenjem često se dešava, da zrno, koje se sa kapslom za paljenje spušta kroz otvor cevi na trn za paljenje, otkaze. Ovo se dešava iz više razloga: zrno zastaje ili usled prodiranja kakvog stranog tela, n. pr. kakvog zrna peska ili usled kakve druge nečistoće u topovsku cev iznad trna za paljenje, tako, da zrno uopšte ne padne na trn za paljenje. U drugom pak slučaju istina zrno pada na trn za paljenje, ali sa tako malom brzinom, da se kapsla za paljenje ne aktivise. Najzad se dešava, da je kapsla za paljenje neispravna. Ali kad zrno zastane u cevi usled kakvog zaglavljenog stranog tela, ne ostaje ništa drugo, do da se topovska cev odšrafi i da se sa zadnje strane pomoću brisača postupno istisne napolje što je takode vezano sa opasnošću od eksplozije zrna. Pri tome je oružje za duže vreme isključeno iz borbe, bezobzira na to, što vadenje zrna iz topovske cevi može izvoditi samo iskusan pirotehničar.

Sve ove nezgode se po pronalasku otklanjaju time, što je u zadnjem delu cevi postavljen sigurnosni uredaj, pomoću kojeg se zrno udaljuje od trna za paljenje. U uredaju je predviđeno udubljenje za poznati pirotehnički uredaj za paljenje. Korist ovog rasporeda jeste, što se kapsla za paljenje zrna udaljuje od trna za paljenje i time se sprečava naknadno padanje zrna sa kapslom za paljenje na trn za paljenje pri manipulisanju pirotehničkim uredajem za paljenje. Paljenje otkazalog zrna može preduzimati i samo osoblje bez

potrebe da se oružje za duže vreme isključuje iz borbe i da se poziva pirotehničar.

Vatreno oružje sa uredajem po pronalasku je na jednom primeru izvođenja pokazano u priloženom nacrtu.

Kao što se vidi iz sl. 1, u zadnjem delu s cevi *r* je s jedne strane postavljen trn *o* za paljenje za autoperkusivno paljenje zrna *p*, s druge strane upravno na osu topovske cevi zavrtnaj *t* sa ručicom *u*. Zavrtnaj *t* se završava središnjim čepom *v* a pokazan je u uvećanoj razmeri na sl. 4 u izgledu sa strane, na sl. 5 u izmenjenom položaju, na sl. 6 i 7 u preseku po linijama B—B i C—C. Čep *v* je bočno tako zasečen, da on kod autoperkusivnog paljenja pri podešavanju u položaj prema sl. 1, odnosno prema sl. 8 (sl. 8 pokazuje presek po liniji A—A iz sl. 4) omogućuje padanje kapsle *n* za paljenje na trn *o* za paljenje. Kad je zavrtnaj *t* sa ručicom *u* podešen u položaj prema sl. 2, odnosno 9, cilindrični deo čepa *v* održava zrno i time i kapslu *n* za paljenje na rastojanju *y* od trna za paljenje, čime se zrno osigurava.

B zavrtnju *t* je izvedeno udubljenje *w* za pirotehnički uredaj za paljenje, koji je zatvoren pomoću zavrtnja *x*, čiji kanal za vatru pri podešavanju čepa *v* u položaj prema sl. 2 svojim otvorom utiče pod kapslu za paljenje zrna.

Zavrtnaj *t* može u oba gramična položaja biti osiguran pomoću na sl. 3, 4 i 5 pokazanog osigurača. Zavrtnaj *t* je snabdeven sa dva udubljenja *z*, *z*₁, koja su radialno i aksijalno tako pomerena, da se obrtanjem zavrtnja za ugao, koji je jednak

radijalnom preuđešavanju (preključivanju), udubljenje z_1 dospeva na mesto udubljenja z (posmatrano u odnosu na zadnji deo cevi). Dakle je aksijalno rastojanje x_1 oba udubljenja jednog od drugog jednako dužini kretanja zavrtnja, koje ovaj izvodi obrtnim pomeranjem pomenutog radijalnog ugla. Kroz udubljenje z prolazi u osiguranom položaju šip q sa ručicom, koji je elastično postavljen u zadnjem delu cevi i na mestu prema udubljenju z je snabdeven jednim izrezom. Osiguranje se izvodi obrtnim pomeranjem šipa q i to tako, da ovaj svojim punim delom dospeva u udubljenje zavrtnja t , koji je podešen u granični položaj. Ako treba da se obrne zavrtnj, to se najpre obrće šip q tako, da se prema zavrtnju t nalazi izrez šipa i ovaj ne sprečava obrtno pomeranje zavrtnja.

Kod otkazivanja šip q se obrtno pomena u položaj prema sl. 4, zavrtnja t se postavlja u položaj prema sl. 2, usled čega čep v čini da se zrno sa kapslom n za paljenje održi udaljenim od trna o za paljenje. Zavrtnj se u ovom osiguravajućem položaju utvrđuje pomoću obrtnog pomeranja šipa q (sl. 5). Sad se zavrtnj x odvrtće, u udubljenju w se priprema pirotehnički okidač i zavrtnj x se ponovo uvrće. Pirotehnički okidač se pali, tako, da zapaljuje barutna punjenja i gasovi bacaju zrno iz oružja tačno tako napolje, kao kod autoperkusionog paljenja. Dakle nije potrebno, da se otkazalo zrno vadi napolje iz cevi i takode nije potrebno, da se vadi cev iz oružja.

Opisani uređaj je naveden samo kao primer, i može biti različito menjan. Može se n. pr. zavrtnj t izvoditi i paralelno sa osom cevi i udaljenje zrna se može izvesti pomoću kakve krive površine kraja zavrtnja; slično se može i šip q zameniti drugim uređajima i takode je moguće da se udub-

ljenje za pirotehničko paljenje izvede drukčije, a da se time ne odstupi od bitnosti ovog pronalaska.

Patentni zahtevi:

1.) Uređaj za paljenje za vatreno oružje sa autoperkusionim paljenjem, naznačen time, što je u zadnjem delu (s) cevi (r) postavljen uređaj (t, v, w) za održavanje zrna udaljenim od trna (o) za paljenje, koji u datom slučaju ima udubljenje (w) za pirotehničko paljenje.

2.) Uređaj za paljenje po zahtevu 1, naznačen time, što se uređaj za uklanjanje zrna sastoji iz zaptivajućeg zavrtnja (t) sa ručicom (u), na čijem je donjem delu postavljen središnji čep (v) sa bočnim ravnim zasekom.

3.) Uređaj za paljenje po zahtevu 1 i 2, naznačen time, što je čep (v) tako ravno zasečen, da on kod autoperkusionog paljenja omogućuje padanje zrna (p) sa kapslom (n) za paljenje na trn (o) za paljenje.

4.) Uređaj za paljenje po zahtevu 1 do 3, naznačen time, što se zavrtnj (t) može u aktivnom položaju fiksirati pomoću naročitog osiguranja.

5.) Uređaj za paljenje po zahtevu 1 do 4, naznačen time, što je zavrtnj (t) snabdeven sa dva udubljenja (z, z_1), koja su međusobno radijalno i aksijano pomerena, pri čemu aksijano pomeranje (x_1) odgovara rastojanju, za koje se pomena zavrtnj (t) obrtnim pomeranjem za ugao, koji odgovara radijalnom pomeranju.

6.) Uređaj za paljenje po zahtevu 1, 4 i 5, naznačen time, što se osiguranje sastoji iz jednog poprečnog šipa (q), koji je na mestu dodira sa zavrtnjem (t) tako izdubljen, da obrtnim pomeranjem za izvestan određeni ugao omogućuje prestanak osiguranja ili osiguranje zavrtnja (t).

